

Nr 507.

Av herr **Lindberg m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition, nr 114, angående lönerevision för vissa chefstjänstemän m. m.*

En omfattande utveckling av de tre museerna *livrustkammaren* (under ecklesiastikdepartementet), *armémuseum* (under försvarsdepartementet) och *statens sjöhistoriska museum* (under handelsdepartementet) har de senaste 30 åren utformat dessa till moderna, vetenskapligt arbetande institutioner. Dessa stå nu allmänhet och forskning till tjänst i en utsträckning, som sedan länge passerat den gräns, i förhållande till vilken personalens löneställning en gång beräknats. Reglering av olika befattningshavares lönegradsplacering har också i anslutning härtill företagits för vissa personal-kategorier, för intendentur och amanuenser 1944 och 1945; för viss teknisk personal i lägre tjänstegrader kommer jämlikt statsverkspropositionen till 1951 års riksdag en reglering av lönerna att fastställas fr. o. m. den 1 juli 1951.

Endast chefstjänsterna ha kvarhållits på ett plan, som ej står i rimlig proportion vare sig till prestanda eller kompetens eller till den löneställning motsvarande befattningshavare på andra håll sedan länge inneha, ej heller till de egna institutionernas övriga musealt utbildade befattningshavares lönegradsplacering.

Orsaken härtill är helt speciell och synes vara förankrad i en förlegad uppfattning. Från att institutionerna förut ha varit ledda av personer, vilka i påtaglig grad haft social och ekonomisk möjlighet att uppfatta sitt tjänsteutövande mera som ett förtroendeuppdrag än som ett yrke och av vilka myndigheterna i konsekvens härmed ej heller kunnat fordra yrkesutbildning eller formell kompetens, har utvecklingen nu framtvingat, att tillsättandet av chefsbefattningarna hos de nämnda institutionerna måst ske ur de fackutbildade museimännens krets. Intresse samt privat förmögenhet eller en redan uppnådd ställning inom yrken, som legat helt utanför det museala, har tidigare ansetts och kanske också en gång varit tillräckligt för att meritera till en ledande post inom den här aktuella gruppen av museer. En återgång till dessa äldre förhållanden är under alla omständigheter omöjlig. Det anförda synes vara en i dessa speciella fall typisk företeelse och huvudorsaken till att den efterblivna löneställningen för de befattningshavare, som i dag ha att ansvara för dessa tre institutioner, ej

motsvarar de krav som åläggas dessa. Den svarar ej heller mot de ekonomiska uppoffringarna för de långvariga studier, som krävts för befattningarnas erhållande.

Vid övriga museer har rättelse redan vidtagits. Föreståndaren för statens etnografiska museum och museidirektören vid statens historiska museum äro sålunda sedan länge placerade i lönegrad Ca 33.

Föreståndartjänsten vid livrustkammaren uppfördes 1929 och styresmannabefattningen vid armémuseum 1937 i lönegrad Ca 30 (A 27). Museidirektörsbefattningen vid sjöhistoriska museet uppfördes 1945 i lönegrad Ca 30 (A 27). För att belysa det nutida läget må det vara tillåtet erinra om att föreståndaren för livrustkammaren är fil. doktor och utnämndes 1944 efter 24 års museitjänst, styresmannen för armémuseum är fil. doktor (företvarande docent) och utnämndes 1949 efter 22 års museitjänst. Museidirektören vid sjöhistoriska museet innehar i likhet med överintendenten och chefen för nationalmuseum visserligen ej akademisk grad, men besitter eminenta och även internationellt erkända kunskaper inom det område där han verkar; han utnämndes 1945 efter 22 års museitjänst, varav två år i utlandet.

Det må i sammanhanget vidare observeras, att *de tre befattningshavarna utgöra en skarpt avgränsad, helt speciell grupp*, som saknar allt slags ansvarighet inom det övriga statliga förvaltningsväsendet. Det särskiljande för denna ämbetsmannagrupp är att denna, förutom ansvaret för förvaltningen, enligt gällande instruktioner även är ålagd vetenskaplig forskning inom resp. områden samt, direkt eller indirekt, undervisningsskyldighet i allmänbildande syfte. Tremannagruppen representerar självständiga chefsposter med inför sig föredragande tjänstemän och har eget ekonomiskt ansvar för de statsanslag, som tilldelas resp. institutioner, livrustkammaren f. n. 135 400 kr., armémuseum 121 000 kr. (budgetåret 1949/1950 151 001 kr.), sjöhistoriska museet 156 200 kr. Utöver nämnda tjänsteansvar tillkommer ledning av och ekonomiskt ansvar för personal och medel från arbetsmarknadsstyrelsen; som exempel härpå må nämnas, att sjöhistoriska museet f. n. har ett anslag på omkring 100 000 kr. för avlöning m. m. av 21 anställda.

En reglering av museitjänsterna i intendents- och amanuensställning företogs 1944—1945. Intendenterna uppfördes då i lönegrad Ca 26. Proportionen mellan chefernas och intendenternas löneställning motiverar även den en reglering av de förras lönegradsplacering. Ytterligare må nämnas, att avdelningsföreståndarna (förste antikvarierna, förste intendenterna) vid statens historiska museum och nationalmuseum sedan länge äro placerade i lönegrad Ca 29. Endast en lönegrad skiljer således dessa befattningshavare från här berörda museichefer.

Beträffande de tre i detta sammanhang aktualiserade tjänsternas efterättning i löneavseende må följande ytterligare anföras. Samtliga föreslogos

i museichefskollegiets i Stockholm underdåniga framställning den 10 oktober 1946 till uppflyttning i byråchefsgrad (Ca 33). I de tre institutionernas anslagsäskanden fr. o. m. sagda år har samma begäran om lönereglerng framförts. Det berättigade häri har alltid medgivits. Men verkställandet har ständigt uppskjutits under hänvisning till pågående eller kommande utredningar. Även vid förhandlingarna i chefslönefrågan framförde TCO yrkande, att utredningen skulle innefatta prövning av löneställningen för cheferna för livrustkammaren, armémuseum och statens sjöhistoriska museum: dessas tjänster vore att beteckna som fullt likvärdiga med byråchefstjänster. I själva verket torde de tre nämnda museichefsbefattningarna — med sina i regel komplicerade tjänsteuppgifter — såväl beträffande kompetensfordringar som prestanda och ansvar ligga *över* många byråchefstjänster. Att stanna vid ett jämställande med dessa har dock nu ansetts lämpligt.

Det må slutligen erinras om att de tre befattningarna under senaste tid varit föremål för alltjämt ökad fordran på prestanda. Främst må nämnas de krav, som allmänhet och skolor lagt i allmänbildande syfte på institutionerna och som medfört ett ytterligare inläggande av chefernas personliga insats. Museichefernas representationsskyldighet gör dessas nuvarande löneställning än mera svår och pressande; även om denna ej är av officiell karaktär, är den för den skull ingalunda möjlig att undslippa. Livrustkammarföreståndaren tillkommer dessutom ledandet av en alltmer omfattande publiceringsverksamhet. Beträffande styresmannens för armémuseum ökade arbetsbörda må erinras om den ytterligare kulturminnesvårdande uppgift, som ålagts honom genom de enligt 1950 års bestämmelser grundade regementsmuseerna; för samtliga dessa är han sakkunnig instans med bl. a. inspektionsskyldighet och skyldighet att ingripa vid planläggning, rådgivning, fördelning av depositioner m. m. Vad beträffar museidirektören för sjöhistoriska museet må erinras om den särpräglade uppgiften att ansvara för och leda museets omfattande modellverkstad, vilken utför arbeten även för andra statliga institutioner och privata företag.

Då proposition angående lönerrevision för vissa chefstjänstemän m. m. har avgivits kan det befaras, att den orättvisa, som föreligger beträffande chefernas för livrustkammaren, armémuseum och statens sjöhistoriska museum löneställning, väsentligt kan komma att skärpas.

Under återopande av det ovan anförda få vi hemställa,

att riksdagen i samband med behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 114, avgiven den 16 mars 1951, angående lönerrevision för vissa chefstjänstemän m. m. måtte besluta att befattningarna som föreståndare för livrustkammaren, styresman för armémuseum och museidirektör vid

statens sjöhistoriska museum skola från och med den 1 juli 1951 uppflyttas till den lönegrad, vilken byråchefer med placering f. n. i lönegrad Ca 33 regelmässigt komma att tillhöra.

Stockholm den 4 april 1951.

Carl Lindberg.

Jerker Svensson. Ingrid Gärde Widemar.

Elis Håstad.

Gunnar Ericsson
i Näs.
